

Justitsministeriet,
Statsrets- og Menneskeretskontoret,
Slotsholmsgade 10
1216 København
Att: Lars Solskov Lind

Mail: jm@jm.dk.dk

Dato 14.09.15

RED BARNETS HØRINGSSVAR OM BETÆNKNING NR 1546/2014 OM INKORPORERING MV. INDEN FOR MENNESKERETSOMRÅDET

Red Barnet takker for muligheden for at udtale os om betænkningen og afgive høringssvar. Red Barnet har været repræsenteret i udvalget og er derfor enige med de seks medlemmer af udvalget, der:

- dels anbefaler, at Danmark inkorporerer seks ud af de syv konventioner som udvalget har taget stilling til, men som samtidigt særligt peger på **”den praktiske betydning” af at inkorporere Konventionen om Barnets Rettigheder og Handicapkonventionen, fordi det drejer sig om ”beskyttelsen af de to persongrupper, der i praksis er i særlig risiko for at blive udsat for indgreb og overgreb”**.
- samt anbefaler, at **Danmark tilslutter sig og ratificerer klageadgangen til FN’s Børnekomité**. I øvrigt mener tre af de øvrige af udvalgets medlemmer også, at det vil være **”nærliggende”** at gøre.

Red Barnet vil herudover pege på nogle helt særlige forhold og synspunkter, der specifikt vedrører styrkelsen af børns rettigheder med udgangspunkt i de problemstillinger, som betænkningen belyser og i nogle af de synspunkter, der er blevet fremført i kølvandet af betænkningen:

1. Betænkningen fastslår overordnet, at **en inkorporering af konventionerne kan ses** som en styrkelse af borgernes retsstilling, og således også **en styrkelse af børns retsstilling**.

Red Barnet er enig i, at en inkorporering af FN’s Børnekonvention vil styrke børns retsstilling i Danmark. Dels fordi det vil gøre børns muligheder for at påberåbe sig konventionen ved danske domstole tydelig. Derudover vil en inkorporering også bidrage væsentligt til en bedre beskyttelse af børn i Danmark ved at tydeliggøre alle myndigheders pligt til at anvende Børnekonventionen. Ikke mindst forvaltningsmyndigheder i regionerne og i kommunerne, hvor langt størstedelen af afgørelser om børns rettigheder og liv træffes. Dermed vil inkorporering først og fremmest have en præventiv effekt – børns rettigheder vil i højere grad ligge som grund-præmis i handlinger og beslutninger, der vedrører børn.

Erfaringerne fra andre lande, der har gjort Børnekonventionen til lov, viser desuden, at det har haft den konsekvens, at den nationale lovgivning, der allerede varetager børns rettigheder, bliver bragt mere i spil.

2. **Alle udvalgsmedlemmer mener desuden, at en inkorporering vil rumme et vigtigt signal til omverdenen**, da det bl.a. vil imødekomme de opfordringer og anbefalinger, som Danmark gennem tiden har fået fra internationalt hold (herunder anbefalinger fra FN's Børnekomité).

Red Barnet mener, at Danmark ikke bør underestimere betydningen af at være et foregangsland. Som en international organisation, der arbejder tæt sammen med bl.a. civilsamfundsorganisationerne i syd, ved Red Barnet, hvad det betyder for dem, at der er lande som Danmark, der sender klare signaler på menneskerettighedsområdet. Ikke mindst for børn i syd, der i så høj grad har brug for deres menneskerettigheder, fordi de ikke nyder den samme beskyttelse, som børn Danmark som regel gør. Som international organisation oplever vi samtidig omverdenens reaktion og dybe forundring i de tilfælde, hvor Danmark ikke går i brechen for børns rettigheder.

3. De medlemmer af udvalget, der var skeptiske overfor inkorporering mener, at der er en fare for, at inkorporering af programlignende erklæringer og økonomiske rettigheder ville kunne vippe magtbalancen mellem den lovgivende myndighed og domstolene.

Det er ikke Red Barnets vurdering, at der foreligger en reel fare for magtforskydning ved inkorporering af Børnekonventionen og ved ratificering af børns klageadgang. Det er der flere årsager til:

- Samtlige af udvalgets medlemmer peger på, at formålet med inkorporering ikke er at ændre på den nuværende fordeling af ansvar og beføjelser mellem den lovgivende, udøvende og dømmende magt i Danmark. Dette skal naturligvis også præciseres i lovgrundlaget, jf. bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser i Betænkningen (s. 360).
- Som det fremgår af Betænkningen, har danske domstole med højesteret i spidsen efter inkorporeringen af den Europæiske Menneskerettighedskonvention fastholdt balancen mellem lovgivningsmagten og domstolene (Betænkningen side 41).
- Derudover understreges det både i Børnekonventionen (art. 4) og tillægsprotokollen om klageadgang til FN's Børnekomité, at denne type af artikler skal gennemføres fremadskridende og inden for de afsatte økonomiske ressourcer (og dermed besluttet politisk), samt at Børnekomiteen skal vise stor forsigtighed ift. nationalstaters egne råderum, når det drejer sig om økonomiske rettigheder og programlignende erklæringer (Protokollens artikel 10(4)). Det er derfor vores klare forventning, at vi ikke kommer til at se en praksis fra Børnekomiteen, som vil påvirke domstolene i en magtforskydende retning.

- I vores samarbejde med organisationer, institutioner og myndigheder i andre lande, hvor Børnekonventionen er lov, har vi heller ikke på noget tidspunkt fået indtryk af, at magtbalance-problematikken har været reel.

Red Barnet ønsker endvidere at præcisere, at der findes en lang række artikler i Børnekonventionen, der er så præcise, at de kan omsættes i konkrete afgørelser og beslutninger. En del af disse rettigheder er særlige børnerettigheder, som ikke dækkes ind af andre konventioner, heller ikke af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som det ellers har været fremført i debatten. Der findes ydermere 17 generelle kommentarer fra Børnekomiteen, der kan fortolke anvendelsen af artiklerne.

4. Betænkningen omfatter overvejelser over økonomiske konsekvenser ved hhv. inkorporering og tilslutning til klageadgangen. Af betænkningen fremgår det, at **det ikke forventes at have de store økonomiske konsekvenser, netop fordi vi jo i forvejen er forpligtet af konventionen**. Alligevel er frygten for større økonomiske udgifter blevet fremhævet.

Red Barnet mener følgende overvejelser yderligere bør indgå, når de økonomiske konsekvenser overvejes:

- **Forebyggelse og en tidlig indsats kan betale sig. At gøre Børnekonventionen til dansk lov vil særlig styrke forebyggelsen.**

Gode børneliv kræver naturligvis en investering, men dårlige børneliv koster dyrt på sigt. Hvis Børnekonventionen inkorporeres, vil det i høj grad få indflydelse på de processer, der vedrører børn. Lovgivningsapparatet vil i endnu højere grad tænke principperne fra konventionen ind i arbejdet. Det vil også få den betydning, at de processer, der i forvaltningsapparatet går forud for en egentlig afgørelse, i højere grad vil være baseret på barnets grundlæggende rettigheder fra konventionen. Det vil således ikke mindst være de processuelle rettigheder, der vil komme mere i spil – hensynet til barnets tarv skal vurderes og at barnet skal høres.

Indsatsen vil blive mere rettighedsbaseret, og Red Barnet er overbevist om, at det vil bidrage til, at der i højere grad bliver handlet præventivt, således at man i mange tilfælde vil kunne undgå at tage dyrere foranstaltninger i brug.

- **Inkorporering vil understrege forpligtelsen til, at hensynet til barnets tarv altid skal komme i første række.**

Red Barnet mener, at der er behov for, at forpligtelsen til at gøre barnets tarv til et primært hensyn i alle afgørelser, der vedrører barnet, bliver tydeliggjort. En inkorporering af Børnekonventionen vil bidrage til at styrke denne forpligtelse.

Dansk forvaltning skal altid efterleve, at hensynet til barnets tarv vejer tungere end økonomien. Desværre så vi så sent som i juni et eksempel på en kommune, der i et forsøg på at rette op på budgetoverskridelser på anbringelsesområdet, havde gjort økonomiske hensyn til den primære overvejelse i kommunes spareplan på bekostning af hensynet til de allermest udsatte børn (Se ombudsmandens udtalelser ift. Guldborgsund Kommunes spareplaner http://www.ombudsmanden.dk/find/nyheder/alle/spareplan_for_anbragte_born/pdf).

Vi mener, at en inkorporering vil medvirke til at skærpe forpligtelsen til at vægte barnets tarv og dermed styrke børns retssikkerhed, når der skal træffes beslutninger, der kan have økonomiske konsekvenser.

Udover de vægtige grunde for inkorporering af Børnekonventionen, der fremgår af betænkningen, er en inkorporering og ratificering af klageadgang også vigtig, fordi det vil sende et klart politisk signal til børn om, at **alle børn er rettighedssubjekter, aktører og borgere, der bliver respekteret og som også skal respektere andres rettigheder**. Børn, der ved, de har rettigheder, kender også andres. De har respekt for andres ret til trivsel og kender grænser for egen og andres frihed. Dette bør være et vigtigt led i opdragelsen som medborger i Danmark. Børn, der selv er blevet behandlet med respekt, behandler andre med respekt. De ser hinanden som medborgere i et større fællesskab om en række værdier. De tager et selvstændigt ansvar for fællesskabet.

Herudover mener Red Barnet, at **der er en række andre væsentlige argumenter for at inkorporere Børnekonventionen** og ratificere klageadgangen:

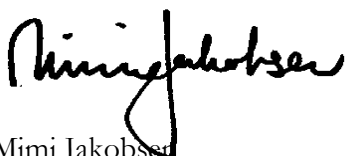
- **Børnekonventionen er ikke en sær-konvention, der kun omfatter en lille gruppe af befolkningen**
Børnekonventionen vedrører os alle. Alle mennesker er børn i starten af deres liv, og mange af os får selv børn. Men børn er en sårbar gruppe, fordi de er afhængige af voksnes omsorg for at kunne udvikles. Og børn – i hvert fald så længe de er yngre – har sværere ved selv at samle sig som en interessegruppe og kæmpe for deres rettigheder. Inkorporering af Børnekonventionen i national ret giver børn et ekstra værn.
- **Inkorporering vil øge kendskabet til Børnekonventionen**
Dette er en af de helt tydelige konsekvenser, som vi hører fra andre europæiske lande, hvor Børnekonventionen er lov. Det gælder både hos politikere, i forvaltningen, ved domstolene, hos fag-personer, der arbejder med børn og ikke mindst hos børn selv. Kun 4 % af børn i Danmark ved meget og 19 % ved ”noget” om børnerettigheder. Hele 46 procent siger, at de ikke har nogen viden om Børnekonventionen. Det kan få store konsekvenser på kort og lang sigt, at børn ikke siger fra, når deres egne eller deres kammeraters rettigheder krænkes. Hver dag lider børn overlast i form af mobning, overgreb eller andre krænkelser. Vi kan undgå nogle af disse krænkelser, når børnene selv kender deres rettigheder og ved, hvor de kan få hjælp.
- **Inkorporering vil fjerne fagpersoners usikkerhed om konventionens status**
Vi, der arbejder med udsatte børn, oplever også, at myndigheder og politikere i praksis har svært ved at tage Børnekonventionen helt alvorligt. Ikke på grund af manglende vilje – men fordi mandatet er uklart. Fordi der på kommunekontorerne, opholdsstederne eller dagtilbuddene rundt omkring i landet - forståeligt nok - hersker usikkerhed om, hvordan man skal balancere forholdet mellem en forpligtende konvention og en gældende lovgivning.
- **Vi har behov for at bringe rettighederne i Børnekonventionen i spil i Danmark, så vi går fra at diskutere, om Børnekonventionen skal finde anvendelse og i stedet drøfter hvordan.**

Børnekonventionen indeholder en række forskellige rettigheder. Nogle af disse rettigheder er lette at anvende i praksis, mens andre kan være vanskeligere at anvende, fordi det kan være svært at afgøre omfanget af forpligtelsen. Hvis Børnekonventionen blev anvendt oftere af danske domstole og forvaltning i enkeltsager, ville vi kunne få en bedre forståelse for og diskussion af, hvad de enkelte rettigheder indebærer.

Det er Red Barnets håb, at regeringen på baggrund af betænkningen og de indkomne høringsvar vil benytte denne historiske mulighed til at fremsætte lovforslag om at inkorporere Børnekonventionen og ratificere klageadgangen til FN's Børnekomité. Det vil sende et klart signal til beslutningstagere og børn i Danmark om, at Danmark reelt tager børns rettigheder alvorligt. Det vil samtidig sende et klart signal til omverdenen om, at vi anerkender, at den danske indsats for børns rettigheder i verden begynder med, at den danske regering sikrer sig, at de altid respekteres hos os selv.

Spørgsmål til høringsvaret kan rettes til børnepolitisk seniorrådgiver Inger Neufeld på tlf. 3524 8539 / in@redbarnet.dk

Med venlig hilsen

Mimi Jakobsen
Generalsekretær